

Δημήτρης Νατσιός, Μένουμε σπίτι με τα παιδιά μας: μια πραγματική ευλογία

Μένουμε σπίτι με τα παιδιά μας: μια πραγματική ευλογία

Δημήτρης Νατσιός, δάσκαλος-Κιλκίς

Τρία πράγματα μάς θυμίζουν τον χαμένο παράδεισο: το άρωμα των λουλουδιών, το κελάιδισμα των πουλιών και το γέλιο των παιδιών.

Ντοστογιέφσκι

Ό,τι ακολουθεί γράφεται κυρίως για παιδιά του Δημοτικού σχολείου. Να σημειώσω κατ' αρχάς αυτό το όμορφο που γράφει ο μέγας διδάσκαλος, ο άγιος Χρυσόστομος: τα παιδιά είναι χρυσά αγάλματα που στολίζουν το σπίτι. «Νόμισον αγάλματα χρυσά έχειν επί της οικίας τους παίδας». Τώρα βέβαια, λόγω συνθηκών, τα χρυσά μας αγάλματα καθηλώθηκαν «εις τας οικίας», τα σχολεία, τα φροντιστήρια έκλεισαν, οπότε το κοχλάζον νεανικό τους αίμα, απαιτεί τιθάσευση ή κάπου να διοχετευτεί.

Ο Αριστοτέλης στην «Ρητορική» σημειώνει τα εξής, διαχρονικώς εύστοχα, για τα νιάτα: «Οι μεν ουν νέοι... ευμετάβολοι δε και αφίκοροι προς τας επιθυμίας, και σφόδρα μεν επιθυμοῦσι ταχέως δε παύονται· οξείαι γαρ αι βουλήσεις και ου μεγάλαι, ὡσπερ αι των καμνόντων δίψαι και πείναι. και θυμικοὶ και οξύθυμοι και οἱοι ακολουθεῖν τη οργή. και ἥττους εισὶ του θυμού· διὰ γαρ φιλοτιμίαν ουκ ανέχονται ολιγορούμενοι, αλλά αγανακτούσιν αν οίωνται αδικεῖσθαι». Και σε μετάφραση: «Οι νέοι λοιπόν... αλλάζουν εύκολα επιθυμίες και τις χορταίνουν γρήγορα: οι

επιθυμίες τους είναι σφοδρές, ξεθυμαίνουν όμως γρήγορα· γιατί η όρεξή τους για κάτι είναι έντονη, διαρκεί όμως λίγο, όπως ακριβώς η δίψα και η πείνα —κάθε λίγο και λιγάκι— των αρρώστων. Παραφέρονται εύκολα, είναι ευέξαπτοι και ρέπουν στο να αφήνονται να παρασυρθούν από το θυμό τους. Δεν έχουν τη δύναμη να αντισταθούν στις παρορμήσεις τους· γιατί η αγάπη τους για την τιμή τους κάνει να μη μπορούν να ανεχθούν την περιφρόνηση, αλλά αγανακτούν όταν πιστεύουν ότι αδικούνται».

Κατ' αρχάς δεν χρειάζεται να πανικοβληθούν οι γονείς. Και ένας και δυο μήνες χωρίς σχολικά μαθήματα δεν υπάρχει πρόβλημα, η απώλεια είναι ασήμαντη, όλα μπορούν να αναπληρωθούν. Κάθε Σεπτέμβριο, όταν παραλαμβάνουμε μαθητές μετά τις θερινές διακοπές, οι περισσότεροι δάσκαλοι αφιερώνουμε έναν και δύο μήνες σε επαναλήψεις, σε ανατροφοδότηση των γνώσεων. Άρα «μη ταρασσέσθω υμών η καρδιά» αγαπητοί γονείς. Αρκετό τρόπο ενσπείρουν τα κανάλια της συμφοράς. Και καλό είναι τα παιδιά να μην παρακολουθούν τις μακάβριες ειδήσεις, ο οποίες μαυρίζουν και φαρμακώνουν την ψυχή τους. Όχι για να κρυβόμαστε υποκριτικά, αλλά γιατί ο νους των μικρών παιδιών δεν χωράει το κακό, οπότε το μόνο που αποφέρει μια τέτοια ενημέρωση είναι να διαταράσσεται η πνευματική τους ισορροπία.

Είναι βέβαιο ότι τώρα με τον εγκλεισμό ξεβράστηκε το τεράστιο πρόβλημα που λέγεται διαχείριση του ελεύθερου χρόνου και κυρίως πώς θα κρατήσουμε το μέτρο με τις νέες τεχνολογίες.

Είναι γνωστό ότι το διαδίκτυο με την τεράστια αποθήκευση πληροφοριών δημιουργεί στο χρήστη του, ιδίως στις νεότερες ηλικίες, την ολέθρια ψευδαίσθηση ότι ο ίδιος κατέχει και έχει κατακτήσει αυτές τις γνώσεις. Το θεωρεί, τρόπον τινά, ως προέκταση, εξάρτημα της μνήμης του. Γι' αυτό η μελέτη θεωρείται πια χάσιμο χρόνου, γίνεται αντικείμενο χλεύης, πράγμα καταστρεπτικότερο για την γλώσσα και την σκέψη. Θύματα αυτής της απώλειας είναι πολλές φορές και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί. Κάποτε λέγαμε «έχει μεταδοτικότητα», όταν θέλαμε να επαινέσουμε το δάσκαλο. Η μεταδοτικότητα είναι «τέχνη τεχνών» που τα θεμέλιά της «τρέφονται» από την αγάπη προς τους μαθητές «ουδέν ούτω προς διδασκαλίαν επαγωγόν ως το φιλείν και φιλείσθαι» κατά τον άγιο Χρυσόστομο - και βέβαια, την βαθιά γνώση του αντικειμένου, αποκύημα πολλής μελέτης. Σήμερα λέμε πως είναι επικοινωνιακός. Η διαφορά μεταξύ μετάδοσης και επικοινωνίας

είναι τεράστια. Μετάδοση σημαίνει παιδεία. Επικοινωνία σημαίνει εντυπωσιοθηρία, αμάθεια. Τώρα με την λεγόμενη ασύγχρονη εκπαίδευση, την τηλεδιδασκαλία το πρόβλημα θα ενταθεί. Αυτό ας προσεχθεί γιατί ο «ιός» της εξάρτησης από τις νέες τεχνολογίες είναι δυσίατος και επιβλαβέστατος.

Τι μπορούν λοιπόν να πράξουν οι γονείς για να βοηθήσουν τα παιδιά τους; Εκ πείρας 30 ετών συνεχούς παρουσίας στην τάξη γνωρίζω ότι τα σημερινά παιδιά υστερούν σε τρεις κυρίως τομείς. Με απλά λόγια : στην σωστή και στρωτή ανάγνωση κειμένων. Στην ορθογραφία. Και στα μαθηματικά, την ανεπάρκεια στις τέσσερις πράξεις κλασμάτων και δεκαδικών αριθμών και στην λύση προβλημάτων.

Για την ανάγνωση. Θυμάμαι είχα διαβάσει ένα βιβλίο, περί ορθοφωνίας, του αιμνήστου και σπουδαίου ηθοποιού Δημήτρη Μυράτ. Πρότεινε στους άπειρους συναδέλφους του να διαβάζουν «φωναχτά» κείμενα αρχαίων Ελλήνων ή το Ευαγγέλιο. Τα παιδιά μπορούν να κάνουν το ίδιο με βιβλία Ελλήνων συγγραφέων παιδικής λογοτεχνίας. (Θα αναφέρω ονόματα παρακάτω)

Οι γονείς μπορούν να διαβάζουν στα παιδιά τους κείμενα, όπως Βίους αγίων-πάντα συγκινούν- μύθους του Αισώπου, βιογραφίες ηρώων και βιβλία κατάλληλα για τα παιδιά. Οι γονείς είναι παιδαγωγοί και παιδαγωγούμενοι ταυτόχρονα. Τι ευλογημένη εικόνα να διαβάζει ο πατέρας, που συνήθως απουσιάζει, ένα κείμενο για κάποιον ήρωα, ένα απόσπασμα βιβλίου στα παιδιά του. Και ο ίδιος και τα παιδιά του θα το χαρούν και δεν θα το ξεχάσουν....

Είναι λαμπρή ευκαιρία να γίνει αυτό που έπρεπε να υλοποιήσει το υπουργείο Παιδείας. Μαθήματα Πατριδογνωσίας. Να μάθουν τα παιδιά τι σημαίνει Ελλάδα. Γιατί η Παιδεία μας σήμερα ούτε Παιδεία είναι ούτε εθνική. Να σημειώσω παρενθετικώς τα εξής:

Ανέκαθεν η ελληνική παιδεία είχε χαρακτήρα χριστοκεντρικό και εθνοκεντρικό. Πρώτιστος στόχος της ήταν η πνευματική καλλιέργεια του νέου, αποσκοπούσε δηλαδή να οδηγήσει τον μαθητή στην πατριδογνωσία –γλώσσα και παράδοση- στην αυτογνωσία και τελικά στην θεογνωσία, που είναι και το κατ' εξοχήν ζητούμενο.

Σήμερα όμως η Παιδεία έχει αλλοτριωθεί σε βαθμό επικίνδυνο. Δεχόμενη θανάσιμα χτυπήματα με τις αλλεπάλληλες «αλλαγές, μεταρρυθμίσεις,

αναπερώσεις και αναγεννήσεις» στα εκπαιδευτικά προγράμματά της, έχει υποστεί ανυπολόγιστη καταστροφή, αφού ξένα κέντρα εξουσίας και λήψεως αποφάσεων καθορίζουν ακόμη και αυτό το περιεχόμενο των σχολικών. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του έθνους μας, η Γλώσσα, η Ιστορία, η ορθόδοξη Πίστη (τα Θρησκευτικά), πλήττονται εδώ και πολλά χρόνια συστηματικά και συνειδητά από φανερούς και κυρίως «αόρατους» εχθρούς. Και με ένα υπουργείο περίπου συνένοχο.

Τι διαβάζουμε; Όπως προανέφερα: Συναξάρια αγίων και ηρώων, Πηνελόπη Δέλτα, Γαλάτεια Σουρέλη, Μυρσίνη Βιγγοπούλου, Αγγελική Βαρελά, μύθους του Αισώπου.

Για την ορθογραφία αντιγραφή κειμένων και ετυμολογία. Για την σπουδαιότητα της ετυμολογίας σημειώνω σε παλαιότερο κείμενό μου με τίτλο: «Ταξίδι στην πάντερπνη ετυμολογία μας».

Πρώτον: Θα κατανοούσαν οι μαθητές την συνέχεια της ελληνικής γλώσσας ότι "είναι κόρη από μεγάλη γενιά, είναι η θυγατέρα της γλώσσας των αρχαίων Αθηναίων συγγραφέων, το σόι της βαστά από τους τραγικούς, τον Πλάτωνα, τον Θουκυδίδη κι από την Καινή Διαθήκη" σημειώνει ο Γιώργος Θεοτοκάς σε κείμενό του το 1939. (Να προσθέσουμε στην απαρίθμηση των γεννητόρων και τον Όμηρο).

Δεύτερον: Η ετυμολογία και η διδασκαλία της προξενεί σεβασμό και θαυμασμό στα παιδιά για την γλώσσα.

Τρίτον: Πληγή πυορρέουσα σήμερα κατάντησε η ανορθογραφία. Το δε υπουργείο «φρόντισε» να καταργήσει και το μάθημα, το τετράδιο της ορθογραφίας σε μια γλώσσα που η ομορφιά και η απάραμιλλη η σαφήνιά της εδράζονται στις ορθογραφικές τις αποχρώσεις. Η ορθογραφία, η υπακοή στους κανόνες της, είναι μάθημα πειθαρχίας για τα παιδιά, πράγμα που δεν συνάδει με τον αναρχικό...κουκουλοφλώρο της εποχής μας. («Όταν οι εχθροί σου θα έχουν ξεμάθει την ορθογραφία τους να ξέρεις ότι η νίκη πλησιάζει» έλεγε σοφός Ρώσος γλωσσολόγος). Ίσως δεν λείπει από τον νου των Ελληνομάχων και η καθιέρωση της φωνητικής γραφής, για να γίνουμε επιτέλους... ακραιφνείς Ευρωπαίοι. Ορθογραφία μαθαίνεις κυρίως μέσω της ετυμολογίας τελεία και παύλα. Και ευτυχώς πολλοί δάσκαλοι χρησιμοποιούν τετράδιο ορθογραφίας, κατά παράβαση των άνωθεν εντολών και διασώζουν ό,τι μπορεί να περισωθεί. (Κάποτε είχαμε και τετράδιο καλλιγραφίας, διότι μας ενδιέφερε και η φιλοκαλία, η

νοικοκυροσύνη, η ομορφιά, ο καλλωπισμός. Στα χωριά μας, στην Μακεδονία μας, ακόμη οι μάνες μας χρησιμοποιούν το φουκάλι - η σκούπα, το σάρωθρον- και φουκαλίζουν τις αυλές. Και όμως η λέξη προέρχεται από το φιλοκαλώ, την φιλοκαλία. Το αναφέρει νομίζω και ο σπουδαίος Φ. Κουκουλές στο "Βυζαντινών βίος και πολιτισμός").

«Ω! γλώσσα της Ρωμηοσύνης, Ω! νικήτρα του θανάτου» γράφει ο Παλαμάς για την πανσεβάσμιο λαλιά μας. Και ο μεγάλος Σολωμός μας κληροδότησε το αιθαλές ρητό: "μήγαρις έχω άλλο στο νου μου, πάρεξ ελευθερία και γλώσσα". Το ένα συντηρεί το άλλο. Για να αγαπήσουν την "νικήτρα του θανάτου" γλώσσα μας τα παιδιά, πρέπει να αρωματιστούν από την ευωδιαστή ετυμολογία της.

Για τα Μαθηματικά όσοι γονείς μπορούν, και σήμερα, δόξα τω Θεώ, όλοι ξέρουν γράμματα, να βάζουν τα παιδιά τους να κάνουν τις τέσσερις πράξεις της αριθμητικής. Στους ακεραίους τα μικρότερα, στους δεκαδικούς και τα κλάσματα των μεγαλύτερων τάξεων.

Να κλείσω με μια παραίνεση. Ναι, περνάμε δύσκολες ώρες. Τα αλαλάζοντα τηλεοπτικά κανάλια, για λόγους τηλεθέασης, τρομοκρατούν. Το «μένουμε σπίτι», αν το διαχειριστούμε σωστά μπορεί να αποβεί ευλογία. (Προσωπικώς το μόνο που μου λείπει είναι η εκκλησία και η τάξη. Όσοι συνάδελφοι απολαμβάνουν την διδασκαλία με καταλαβαίνουν).

Οι γονείς είναι οι αρχιτέκτονες της οικογένειας. Ας μην αναζητούν την τελειότητα. Ας εμπιστευτούν πρώτα την καρδιά τους. Εκεί θα συναντήσουν την θερμουργό αγάπη και την όντως Αγάπη, τον Χριστό. «Τοις αγαπώσι και τα δύσκολα εύκολα γίνεται». Σ' αυτούς που αγαπούν και τα δύσκολα γίνονται εύκολα, τονίζει ο μέγας παιδαγωγός των γονέων αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Ας κλείσουμε τα αυτιά μας στις σειρήνες της λαλίστατης εποχής μας κι ας στραφούμε πίσω στο λόγο του Πλούταρχου:

«Παράδειγμα τοις τέκνοις παρέχειν». Με τα έργα μας θα αναθρέψουμε σωστά τα παιδιά και όχι με κούφια λόγια. Ας αντλήσουμε το δροσερό νερό από τη σοφία των προγόνων μας, ό,τι εκλεκτότερο έχει η ανθρωπότητα. Ας σκύψουμε το κεφάλι κάτω από το πετραχήλι του απ. Παύλου: ανατρέφετε τα παιδιά «εν νουθεσία και παιδεία Κυρίου».